

Kohtuasi C-687/23

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

15. november 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

2. november 2023

Kassaator:

D.E.

Vastustaja:

Banco Santander, S.A.

**TRIBUNAL SUPREMO (HISPAANIA KÕRGEIM KOHUS),
TSIVIILKOLLEGIUM**

[...] [standardväljendid]

TRIBUNAL SUPREMO (Hispaania kõrgeim kohus)

Tsiviilkollegium

Kohtumäärus nr

[...] [kohtu koosseis]

Madrid, 2. november 2023

[...] [ettekandja-kohtunik]

FAKTILISED ASJAOLUD

ESITEKS. *Olulised faktilised asjaolud*

1. Banco Popular Español, S.A. (edaspidi „Banco Popular“) emiteeris võlakirjad „Bonos Popular I/2010 Capital Convertible 8%“ (mille teine nimetus on „Bonos Subordinados Canjeables por Obligaciones Subordinadas de Banco Popular Español, S.A. I/2009“ (Banco Popular Español, S.A. I/2009 allutatud vahetusvõlakirjad, mida saab vahetada teist tüüpi allutatud võlakirjade vastu)).

D.E märkis 3. oktoobril 2009 äriühingu Lera Blava, S. L. U. ainujuhatajana 15 nimetatud vahetusvõlakirja kogusummas 15 000 eurot.

D.E nõustus mais 2012 samuti äriühingut Lera Blava, S. L. U. esindades nimetatud allutatud võlakirjade I/2009, mille tähtaeg oli oktoober 2013, vahetamisega kohustuslikult konverteeritavate allutatud võlakirjade (II/2012), mille tähtaeg oli november 2015, vastu.

Äriühing määras 14. jaanuaril 2013 maksmata töötasu väljamaksmisel nimetatud vahetusvõlakirjade omanikuks D.E ja 22. veebruaril 2013 nõustus pank võlakirjade omandiõiguse ülemineminekuga D.E-le.

Kohustuslikult konverteeritavad allutatud võlakirjad (II/2012) vahetati 25. novembril 2015 kohustuslikus korras välja Banco Populari aktsiate vastu.

2. Euroopa Komisjon võttis 7. juunil 2017 vastu otsuse (EL) 2017/1246, millega kinnitatakse Banco Popular Español S.A. kriisilahenduse skeem (ELT 2017, L 178, lk 15); Ühtse Kriisilahendusnõukogu võttis vastu otsuse SRB/EES/2017/08, millega käivitati Banco Populari kriisilahenduskeem.

Banco Populari kohta vastu võetud kriisilahenduskord seisnes selles, et see müüdi aktsiate võõrandamise teel ostjale Banco Santander, kes ostis aktsiad ühe euro eest.

Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsust SRB/EES/2017/08 viidi ellu Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria (pankade nõuetekohase ümberkorraldamise fond, Hispaania, edaspidi „FROB“) – kes on vastavalt 18. juuni 2015. aasta seaduse 11/2015 (Ley 11/2015) artikli 1 lõike 1 punktile d täidesaatev kriisilahendusasutus – 7. juuni 2017. aasta otsusega (BOE nr 155, 30.6.2017, lk 55470).

FROB otsustas vähendada Banco Populari sel hetkel eksisteerinud aktsiakapitali nulli euroni (0 €), hinnates alla kõik sel hetkel käibel olnud aktsiad, et moodustada jaotamisele mittekuuluv vaba reserv. Sel hetkel lakkas D.E olemast nende aktsiate omanik, mille ta oli saanud märgitud võlakirjade vahetamisega, saamata selle eest mingit tasu.

3. Meetmete tõttu, mille FROB võttis Ühtse Kriisilahendusnõukogu otsuse SRB/EES/2017/08 täitmiseks, omandas Banco Santander kõik Banco Populari uued aktsiad, mis saadi teise taseme omavahenditesse kuuluvate instrumentide konverteerimisest uuteks aktsiateks, milles lepiti kokku nimetatud otsuses. Hiljem, 2018. aastal sai Banco Santanderist ühendamise teel ühinemise

tulemusena Banco Popolari, kelle juriidilise isiku staatus lõpetati, üldõigusjärglane.

TEISEKS. *Kohtuasi, mille tõttu esitatakse eelotsuse küsimus. Lahendamine esimeses ja teises kohtuastmes*

1. D.E esitas oktoobris 2016 Banco Popolari vastu hagi, milles nõudis, et allutatud vahetusvõlakirjade ostmine tunnistatakse nõusoleku kehtetuse tõttu tühiseks ning tagastatakse algselt investeeritud summa (15 000 eurot) koos seadusjärgsete intressidega, mis on teenitud alates toote märkimisest. Teise võimalusena palus ta hüvitada kahju, mis tekkis, kuna vastustaja ei täitnud 2009. aastal võlakirjade märkimisel ja 2012. aastal nende hilisemal ümbervahetamisel teabe esitamise juriidilist kohustust. Kassaatori nõue tugineb sellele, et toote turustamisel esitati finantsinstrumentide turgude direktiivi nõuete seisukohast puudulik teave.

2. Esimese astme kohus, kelle pädevuses kohtuasja menetlemine oli, rahuldab nõude ja tunnistab kohustuslikult konverteeritavate allutatud võlakirjade märkimise tühiseks.

3. Vastustajaks olev pank kaebas otsuse edasi ja Audiencia Provincial (provintsi kohus) rahuldab apellatsioonikaebuse, kuna leidis, et D.E. puhul esines hagi esitamise õiguse puudumise erand.

KOLMANDAKS. *Tribunal Supremos (Hispaania kõrgeim kohus) menetluses olev kassatsioonikaebus, mille raames on otsustatud käesolev eelotsuse küsimus esitada*

1. Kassaator esitas Audiencia Provinciali (provintsi kohus) otsuse peale kassatsioonikaebuse. Kaebus käsitleb väidet, et tal ei ole õigust hagi esitada, kuna kassaator leiab, et võlakirjade omandiõiguse üleandmine äriühingult selle juhile ja ainsale osanikule oli õiguspärane.

Kui seda väidet on hinnatud, tuleb hinnata allutatud võlakirjade I/2009 ostmise tühisust ja nende hilisemat vahetamist kohustuslikult konverteeritavate allutatud võlakirjade vastu (II/2012).

2. Kohus otsustas kaebuse arutamisel kuulata ära poolte seisukoha Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamise küsimuses. Mõlemad pooled olid eelotsuse küsimuse esitamisele vastu.

NELJANDAKS. [...] [poolte ja nende esindajate andmed]

ÕIGUSLIKUD PÕHJENDUSED

ESITEKS. *Euroopa Liidu õigus*

Käesolev eelotsuse küsimus täiendab küsimust, mille esitasime 15. detsembri 2022. aasta kohtumääruses. Käsitletavad Euroopa Liidu õigusnormid on samad, seega piirdume siinkohal nende uuesti nimetamisega:

- a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/59/EL, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (edaspidi „direktiiv 2014/59/EL“), artikli 34 lõike 1 punktid a ja b;
- b) direktiivi 2014/59/EL artikli 53 lõiked 1 ja 3 ning
- c) direktiivi 2014/59/EL artikli 60 lõike 2 punktid a, b ja c.

Direktiiv 2014/59/EL võeti Hispaania õiguskorda üle 18. juuni 2015. aasta seadusega 11/2015 krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kohta (Ley 11/2015 de recuperación y resolución de entidades de crédito y empresas de servicios de inversión; edaspidi „seadus 11/2015“), mille mitme sätte sõnastus kattub või on sarnane nimetatud direktiivi sätete sõnastusega, mis on esitatud eelmistes lõikudes.

Küsimus on samuti seotud Euroopa Kohtu 5. mai 2022. aasta otsusest C-410/20 (EU:C:2022:351) tuleneva kohtupraktikaga.

TEISEKS. *Eelotsuse küsimuse esitamise põhjendus. Euroopa Kohtu 5. mai 2022. aasta otsusega (C-410/20) seoses tekkinud kahtlused*

1. Hispaania kohtud on Banco Populari kriisilahenduse meetmetega seoses tõlgendanud direktiivi 2014/59/EL eri sätteid erinevalt, mille tõttu on kohtuvaidlused lahendatud eri moodi. Seetõttu on esitatud Tribunal Supremole (kõrgeim kohus) selle küsimuse kohta märkimisväärne hulk kassatsioonkaebusi.

2. Euroopa Kohtu 5. mai 2022. aasta kohtuotsuses C-410/20 (EU:C:2022:351) sedastati, kuidas tuleb tõlgendada direktiivi 2014/59/EL artikli 34 lõike 1 punkti a koostoimes selle artikli 53 lõigete 1 ja 3 ning artikli 60 lõike 2 esimese lõigu punktidega b ja c (i) seoses prospektis esitatud teabe tõttu tekkinud kahju hüvitamise hagide ning seoses tühiseks tunnistamise hagidega neid ostulepinguid puudutavalt, mis sõlmiti Banco Populari aktsiate kohta; (ii) mis osteti avaliku pakkumise raames ja (iii) mis hinnati nimetatud panga kriisilahendusmenetluse raames alla; (iv) mille on esitanud isikud, kellele kuulusid Banco Populari nimetatud aktsiad enne kriisilahendusmenetluse alustamist.

3. Põhikohtuasjas, mille raames on käesolev eelotsusetaotlus esitatud, ei lange kohustuslikult Banco Populari aktsiate vastu konverteeritavad allutatud võlakirjad I/2009 ja nende hilisem vahetamine muude kohustuslikult konverteeritavate allutatud võlakirjade vastu (II/2012) kokku ühegi täiendava

kapitaliinstrumentidega, mis hinnati alla või tühistati Banco Populari kriisilahendusmenetluse tõttu. Nimetatud võlakirjad vahetati või konverteeriti siiski 25. novembril 2015 Banco Populari aktsiateks vastavalt nende emiteerimise tingimustele (seeria II/2012). Kassaator omas nimetatud aktsiaid alates vahetamise kuupäevast kuni 7. juunini 2017, kui need hinnati Banco Populari kriisilahendusmenetluse tõttu koos ülejäänud aktsiakapitaliga alla.

Kuna nimetatud võlakirjad vahetati 25. novembril 2015 Banco Populari aktsiate vastu ja see toimus enne panga kriisilahenduse otsust (7. juuni 2017), tundub ilmne, et kriisilahendusmenetluse tõhusus mõjutab samuti aktsiaid, mille kassaator nimetatud vahetuse käigus sai ja mis tal kriisilahendamise kuupäeval alles olid, sellele järgnenud allahindamise kaudu, sest FROBi juhtivkomitee 7. juuni 2017. aasta otsuse esimene meede oli „Vähendada Banco Popular Español, S.A. praegust kahe miljardi üheksakümne kaheksa miljoni neljasaja kahekümne üheksa tuhande neljakümne kuue euro (2 098 429 046 eurot) suurust aktsiakapitali nulli euronit (0 eurot) kõikide praegu käibel olevate aktsiate allahindamisega [...]“ olenemata sellest, millisel viisil aktsiad omandati.

Käesolevas kohtuasjas tekib küsimus, mis on osaliselt sama kui 15. detsembri 2022. aasta kohtumääruses esitatud eelotsuse küsimus. Tekib küsimus Banco Santanderi Banco Populari õigusjärglasena mis tahes kohustustest või vastutusest vabastamise mõju ulatuse kohta, eelkõige seoses nõude või õigusega, mis tuleneks kohtuotsusest, millega tunnistatakse tühiseks kohustuslikult konverteeritavate allutatud võlakirjade I/2009 ja hiljem vahetuse teel saadud võlakirjade II/2012 märkimine ning nõutakse nimetatud võlakirjade omandamise eest algselt makstud summa (15 000 eurot) tagastamist, kuna nimetatud aktsiateks konverteeritavad allutatud võlakirjad ei kuulu Banco Populari kriisilahenduse meetmetes nimetatud täiendavate kapitaliinstrumentide alla, kuid nimetatud pank konverteeris need võlakirjad vastavalt võlakirjade emissioonis sätestatule enne nimetatud kriisilahenduse meetmete võtmist aktsiateks.

Käesoleval juhul seisneb erisus, mis õigustab varem esitatud eelotsuse küsimuse laiendamist, selles, et tühiseuse nõue esitati enne, kui panga kriisilahendusmenetlus lõpetati. Nii et käesoleval juhul tekib kahtlus eelkõige selles, kas selline nõue või õigus oleks kohustus, mida mõjutab direktiivi artikli 53 lõikes 3 sätestatu, kuna hagi esitati enne panga kriisilahendusmenetluse lõpetamist, pidades silmas erandit, mis on nimetatud õigusnormis kehtestatud „mittetekkinud kohustuste“ kohta.

Küsimus tekib, kuna, nagu rõhutatakse Euroopa Kohtu 5. mai 2022. aasta kohtuotsuses, sätestatakse direktiivi 2014/59 artikli 53 lõikes 3, et „kui kriisilahendusamet vähendab teatava kohustuse põhisummat või maksmisele kuuluvat jääki nullini, peetakse sellist **kohustust ning sellega seotud nõudeid, mis ei ole** tekkinud kriisilahenduse ajaks [sissenõutavaks muutunud], tühistatuks ning hilisemas likvideerimise menetluses ei saa neile tugineda kriisilahendusmenetluses oleva krediitiasutuse või investeerimisühingu ega selle õigusjärglasest üksuse vastu“ (paksus kirjas rõhutus on lisatud). Samuti tuuakse samas Euroopa Kohtu otsuses esile, et nimetatud direktiivi artikli 60 lõikes 2

nähakse seoses kapitaliinstrumentide allahindamise või konverteerimise sätetega ette, et „Asjaomase kapitaliinstrumenti põhisumma allahindamisel: [...] b) asjaomase kapitaliinstrumenti omaniku vastu **ei jää** seoses selle allahinnatud instrumenti summaga **alles mingit kohustust, välja arvatud juba tekkinud kohustused** ning vastutus kahju eest, mis võib tekkida allahindamise õiguse kasutamise õiguspärasuse kontrollimiseks esitatud kaebuse tagajärjel; c) asjaomaste kapitaliinstrumentide omanikele ei maksta muud hüvitist peale lõike 3 kohaselt makstava hüvitise“ (paksus kirjas rõhutus on lisatud).

4. Põhikohtuasja puhul, millele käesolevas eelotsusetaotluses viidatakse, saabus vahetusvõlakirjade tähtaeg ja need konverteeriti aktsiateks enne Banco Popolari kriisilahendusmenetluse algust ning tühisuse nõue esitati samuti enne nimetatud kriisilahendusmenetluse algust.

5. Nagu mainitud, kuigi Euroopa Kohtu 5. mai 2022. aasta otsuses räägitakse „isikutest, kes omandasid need aktsiad enne niisuguse kriisilahendusmenetluse alustamist selle krediidasutuse või investeerimisühingu emiteeritud aktsiate avaliku pakkumise käigus“, pakuvad mõned nimetatud kohtuotsuse punktid käesolevas asjas huvi.

Ühest küljest tuletatakse kohtuotsuses meelde, et vastavalt direktiivi 2014/59 artikli 34 lõike 1 punktidele a ja b „peavad kriisilahendusmenetluses oleva krediidasutuse või investeerimisühingu kahjumi, mis selle menetluse kohaldamise tõttu tekib, katma esmajärjekorras selle finantsinstitutsiooni aktsionärid ja seejärel võlausaldajad“. Ning eelkõige, et vastavalt direktiivi 2014/59/EL artikli 53 lõikele 3 „kui kriisilahendusasutus vähendab teatava kohustuse põhisummat või maksmisele kuuluvat jääki nullini, **peetakse sellist kohustust ning sellega seotud nõudeid, mis ei ole tekkinud kriisilahenduse ajaks [sissenõutavaks muutunud]**, tühistatuks ning hilisemas likvideerimise menetluses ei saa neile tugineda kriisilahendusmenetluses oleva krediidasutuse või investeerimisühingu ega selle õigusjärglasest üksuse vastu“ (punkt 33).

Seejärel lisatakse, et „direktiivi 2014/59/EL artikli 60, mis käsitleb kapitaliinstrumentide allahindamist või konverteerimist, lõike 2 esimese lõigu punktis b on täpsustatud, et kriisilahendusotsuse alusel alla hinnatud kapitaliinstrumenti omaniku vastu ei jää alles mingit kohustust, **välja arvatud juba tekkinud kohustused** ning vastutus kahju eest, mis võidakse tuvastada allahindamise õiguse kasutamise õiguspärasuse vaidlustamiseks esitatud kaebuse tulemusel“.

Hispaania õiguses mõistetakse „tekkimise“ all hetke, kui tekib õigus nõuda mingi kohustuse täitmist. „Sissenõutavuse“ all mõistetakse kohustuse täitmiseks määratud tähtaja, millest alates see on täitmisele pööratav, möödumist.

Teisest küljest ei käsitle võimalik otsus tagastada vahetusvõlakirjade märkimise ja nende hilisema vahetamise tühiseks kuulutamise tõttu algselt vahetusvõlakirjade ostmise eest tasutud summa ühtegi kohustust ega vastutust, mis tuleneb

„allahindamise õiguse kasutamisest“, vaid see puudutab finantstoodete turustamist, milles seisnes algne investeering. See tähendab, et investeeringu väärtuse kaotus ei tekkinud mitte aktsiate allahindamise tõttu, vaid algsest tehingust tulenevate kohustuste tõttu, milles märgiti võlakirju, mis hiljem konverteeriti aktsiateks.

Selles mõttes ei ole asjaolu, et võimalik kahju hüvitamise nõue tekkis kohtuväliselt (ning seetõttu tuleb seda pidada tekkinuks) ja on sissenõutav (õigeaegselt esitamata jätmise tõttu), vastuolus selle liigitamisega „tingimuslikuks nõudeks“ kuni selle lõpliku kohtuliku tuvastamiseni (või välistamiseni) ning seega näib olevat mõistlik, et selliseid nõudeid (tegelik või võimalik kohtuvaidlus) saab võtta arvesse äriühingu, kellelt nõutakse nimetatud finantstoodete turustamise tõttu hüvitamist või tagasimaksmist, kohustuste usaldusväärsel hindamisel.

6. Juhul kui mõistaksime seda nii, et nimetatud kohustused, mis võivad tuleneda kohustuslikus korras aktsiateks konverteeritavate allutatud võlakirjade turustamisel tekkinud võimalikust vastutusest, ei kuulu mingil juhul nimetatud „juba tekkinud kohustuste“ hulka, millele viidatakse direktiivi 2014/59 artikli 60 lõike 2 punktis b sätestatud allahindamisega seotud kohustuste täitmisest vabastamise välistamises, ega Banco Populari kriisilahendusmenetluse hetkel juba täitmisele kuuluvate kohustuste ja nõuete hulka, millele viidatakse direktiivi artikli 53 lõikes 3, puudus D.E-I õigus esitada hagi, mille ta esitas Banco Santanderi vastu ja mille tulemus sõltub kassatsioonkaebusest, mille peab lahendama käesolev kohus.

RESOLUTSIOON

KOLLEEGIUM OTSUSTAB: [...] esitada Euroopa Liidu Kohtule järgmise eelotsusetaotluse:

Kas direktiivi 2014/59/EL artikli 34 lõike 1 punkte a ja b koostoimes selle artikli 53 lõigete 1 ja 3 [ning] artikli 60 lõike 2 esimese lõigu punktidega b ja c tuleb tõlgendada nii, et võimalikku nõuet või õigust, mis tuleneks Banco Populari õigusjärglaselt hüvitise väljamõistmise otsusest finantstoote (kohustuslikus korras sama panga aktsiateks konverteeritavad allutatud võlakirjad) turustamisest tulenevat vastutust käsitleva hagi tõttu, mis ei hõlma Banco Populari kriisilahenduse meetmetes nimetatud täiendavaid kapitaliinstrumente, mis konverteeriti panga aktsiateks enne panga kriisilahenduse meetmete võtmist (7. juuni 2017), võib käsitleda kohustusena, mida mõjutab direktiivi 2014/59/EL artikli 53 lõikes 3 nimetatud allahindamise või tühistamise läbiviimise prognoos, sarnaselt „mittesissenõutavate“ võlakirjade või nõuetega, nii et Banco Santander kui Banco Populari õigusjärglane on sellest vabastatud ja see ei oleks tema suhtes täitmisele pööratav, kui väljamõistmise otsuse aluseks olev hagi on esitatud **enne** panga kriisilahendusmenetluse **lõpetamist**?

Kas nimetatud sätete tõlgendus peaks vastupidi olema selline, et nimetatud nõue või õigus oleks panga kriisilahendusmenetluse läbiviimise ajal „sissenõutav“

kohustus või nõue – direktiivi artikli 53 lõige 3 –, või „juba tekkinud kohustus“ – artikli 60 lõike 2 punkt b – ning ei kuulu seetõttu nimetatud kohustuste või nõuete vabastuste või tühistamise alla ning see on sellest tulenevalt Banco Santanderi kui Banco Populari õigusjärglase suhtes täitmisele pööratav, kui hagi, mille põhjal väljamõistmise otsus tehakse, on esitatud **enne** panga kriisilahendusmenetluse lõpetamist?

[...] [kohtunike menetluslikud lõpuvormelid ja allkirjad]

TÖÖDOKUMENT